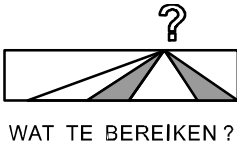

Expertgroep katern Strategie NORA 3.0, concept versie 4

Projectnaam:	Expertgroep katern Strategie NORA 3.0
Opstellers:	Sander Zwienink
Datum:	11-2-2008
Aanleiding/achtergrond	<p>Burgers en bedrijven willen een overheid¹</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ waar je met je vragen terecht kunt: die state-of-the-art-service biedt aan burgers en bedrijven, waar men zeven dagen per week 24 uur per dag terecht kan. ▪ die niet naar de bekende weg vraagt: die de administratieve lasten waarmee zij burgers en bedrijven confronteert, tot een onvermijdelijk minimum beperkt. ▪ die je niet voor gek kunt houden: waarvan vaststaat dat ze slagvaardig optreedt bij fraude en handhaving van wet- en regelgeving, vergunningen en dergelijke. ▪ die weet waarover ze het heeft: waarvan duidelijk is dat haar beleidsontwikkeling stoelt op een gedegen informatiepositie. ▪ waarop je kunt vertrouwen: die waakt voor rechtszekerheid en rechtsgelijkheid. ▪ die niet meer kost dan nodig is: die laat zien dat ze, door een goede organisatie en met inzet van moderne hulpmiddelen, haar taken efficiënt vervult. <p>Nederlandse burgers en bedrijven ervaren een dienstverlening en handhaving die nog ver van dit ideaal verwijderd is. Verbetering van de dienstverlening aan burgers en bedrijven is dan ook een belangrijke pijler van het kabinetsbeleid. De ontwikkeling van de e-overheidsdiensten is een van de manieren om dit ideaalbeeld van de overheid dichterbij te brengen. Daarvoor moeten die e-overheidsdiensten naadloos op elkaar - en op andere dienstverleningskanalen zoals balie, post en telefoon- kunnen aansluiten en zinvolle informatie kunnen delen voor hun gebruikers.</p> <p>Een dergelijke "interoperabiliteit" draagt bij aan doeltreffendheid, doelmatigheid, samenhang en consistentie van het overheidshandelen. Het maakt de overheid transparanter, beter aanspreekbaar en geloofwaardiger en bevordert uiteindelijk ook de kwaliteit van onze democratie. Samenwerking is essentieel en moet gefaciliteerd worden. Daarbij wordt de Europese dimensie steeds belangrijker (richtlijn diensten, pan-Europese dienstverlening).</p> <p>In het actieplan "Nederland open in verbinding"² kondigt het Kabinet aan in actielijn 3:</p> <p style="padding-left: 40px;">Op voordracht van het College Standaardisatie wordt, ter nadere uitwerking van de NORA, een interoperabiliteitsraamwerk opgesteld dat uitgangspunten aangeeft voor het toepassen van standaarden zodanig dat interoperabiliteit bevordert wordt. De basisversie zal in juni 2008 beschikbaar zijn.</p> <p>Kenniscentrum en het Forum Standaardisatie hebben met elkaar afgesproken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk om één gezamenlijk raamwerk voor architectuur en interoperabiliteit te ontwikkelen. Het is lastig om beide aspecten op een zinvolle manier van elkaar te scheiden. • De reeds voorgenomen herstructurering van NORA biedt de ruimte interoperabiliteit de gewenste plek te geven in NORA. <p>Vooruitlopend op de ontwikkeling van een interoperabiliteitsraamwerk heeft het Forum RAND³ onderzoek laten doen naar een interoperabiliteitsraamwerk. De geplande nieuwe structuur van NORA is in overeenstemming met het advies uit dit rapport en bevat 3 lagen: strategie, tactisch en implementatie.</p>

¹ Het woord overheid wordt hier gebruikt in de brede zin van "organisaties in het publieke domein", d.w.z. inclusief maatschappelijke sectoren als zorg en onderwijs.

² op 17-9-2007 aangeboden aan de Tweede Kamer door de Staatssecretaris van EZ en de Staatssecretaris van BZK

Het **doel** van de expertgroep is het realiseren van het strategische katern van NORA 3.0. Het betreft geen nieuwbouw van NORA, maar doorontwikkeling. Dit doel operationaliseert de expertgroep door:

- Het maken van afspraken
- Het creëren van draagvlak
- Opleveren van de producten

Maken van afspraken

Het katern Strategie bevat afspraken die uiteindelijk leiden tot vrijheid door gebondenheid. Door de grenzen van de eigen verantwoordelijkheid af te bakenen hebben organisaties daarbinnen de flexibiliteit hun eigen werkprocessen in te richten.

NORA 3.0 gaat verder dan alleen ICT-systemen. Het draagt bij aan de beschikbaarheid en toegankelijkheid van overheidsinformatie en van transacties met de overheid. Interoperabiliteit moet garanderen dat informatiestromen in ketens en netwerken over de grenzen van overheidslagen en –sectoren heen kunnen lopen en ook tussen publieke organisaties en burgers en bedrijven. Het houdt rekening met factoren als beveiliging, betrouwbaarheid, privacy etc.

Overigens gaat NORA niet over de feitelijke verdeling van rollen, taken en verantwoordelijkheden. Het zal dus geen uitspraken doen over de besturing van de Nederlandse e-overheid.

Creëren van draagvlak

Deze strategische vraagstukken kan het Forum, noch Kenniscentrum zelfstandig oplossen. Dit houdt in dat de expertgroep in eerste instantie een aantal relevante onderwerpen zal agenderen en voorstellen zal doen die in afstemming met de beleidsdepartementen en de uitvoeringsorganisaties en decentrale overheden zoals gemeenten zullen leiden tot dit strategische deel.

Opleveren van de producten

De expertgroep zal het eindresultaat opleveren aan de hoofdredactie. De expertgroep zal het Forum, BZK, EZ en de Kenniscentrumraad vragen te adviseren over de doelen van katern; het tussen- en het eindresultaat.

Buiten de scope van de expertgroep vallen de volgende activiteiten:
De hoofdredactie zal het stuk uiteindelijk voorleggen aan het Forum en College Standaardisatie. Deze procedure moet nog worden ingericht in de aanloop naar de Forumvergadering van april 2008 en de Collegevergadering van mei 2008.

WAT MAKEN WE ?

Resultaat

De expertgroep ontwikkelt het katern Strategie en een katern begrippenkader e-overheid. Het katern strategie kenmerkt zich door de steekwoorden conceptueel, visie, stabiel, kort maar krachtig, helder taalgebruik.

Visie

NORA transformeert van bewegwijzering (waar kan ik welke dienst vinden) naar een bestemmingsplan. Het katern Strategie scheidt kaders waarbinnen overheidsorganisaties hun eigen taken kunnen invullen. Een overheidsorganisatie kan daarmee beoordelen of haar bouwplannen voldoen aan de voorschriften en passen binnen het groter geheel.

Stabiel

Het katern Strategie is technologie-neutraal en bevat in principe geen afkortingen. De ontwikkeling is in principe eenmalig. Afspraken op dit niveau zijn in beginsel meerjarig van toepassing.

Kort maar krachtig

De afspraken in dit katern zijn duidelijk en ondubbelzinnig geformuleerd. Het katern is compact en voor een bestuurder toegankelijk. Het katern is in principe niet groter dan

	<p>25 pagina's</p> <p>Helder taalgebruik Het gebruik van afkortingen wordt vermeden. De tekst is ook begrijpelijk voor mensen die niet zijn ingevoerd in de Nederlandse e-overheid. Het taalgebruik is zodanig dat het eenvoudig te vertalen valt naar het Engels.</p> <p>Begrippenkader Het begrippenkader bevat een heldere omschrijving van begrippen die voor de Nederlandse e-overheid van toepassing zijn. Het betreft algemene niet sectorgerelateerde begrippen zoals interoperabiliteit, semantiek, ontologie.</p>
 <p>VOOR WIE ?</p>	<p>De doelgroep naar rol/functie voor het katern Strategie is de architect, politicus, bestuurder, manager, adviseur, auditor. De doelgroep bestrijkt het spectrum professionals die verantwoordelijk zijn voor de realisatie van de e-overheid</p> <p>Het is uitdrukkelijk de bedoeling bestuurders naast architecten te betrekken in het ontwikkelproces. De oorspronkelijke ondertitel "voor en door architecten" van NORA komt daarmee te vervallen.</p> <p>De doelgroep naar sector is divers. NORA 3.0 richt zich op de overheid en dan in het bijzonder als handvat voor verschillende sectoren. Daarbij geldt dat NORA in ieder geval de sectoroverstijgende afspraken bevat en een koppeling vormt met sectorspecifieke afspraken. Sectorspecifieke afspraken zijn op hun beurt in principe gebaseerd op de principes van NORA.</p> <p>De doelgroep naar overheidslaag is in eerste instantie de overheid als dienstverlener. Afhankelijk van de uitkomsten van het werk van de expertgroep is uitbreiding met bijvoorbeeld handhaving mogelijk. Dat betekent dat in eerste instantie het zwaartepunt ligt bij (grote) uitvoeringsorganisaties en gemeentes.</p>
<p>ZUS OF ZO ?</p> <p>HOE MAKEN WE HET ?</p>	<p>De expertgroep maakt voor de inrichting van het proces gebruik van het communitymodel ontwikkeling NORA 3.0.</p> <p>De expertgroep hanteert een gefaseerde aanpak.</p> <p>Fase 1: Kwartier maken</p> <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maken plan van aanpak met planning en ledenlijst (dit stuk) • Inrichten expertgroep en klankbordgroep • Maken van afspraken met hoofdredactie • Uitwerken omgevingsanalyse • Voorstel te realiseren doelen aan expertgroep. Bijvoorbeeld improve cost-effectiveness and cooperation within government en improve transparency/accountability / credibility of government (Keuze uit doelen voorgesteld door RAND) • Opstellen consultatie en communicatieplan, voor zover op dit deelonderwerp specifiek van toepassing <p>Resultaat: ingerichte expert- en klankbordgroep; openbaar stuk met planning en ledenlijst</p> <p>Fase 2: Vaststellen Strategie op hoofdlijnen</p> <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Start uitvoering consultatie- en communicatieplan (tijdig informeren en betrekken van stakeholders; bijv. organiseren workshops / evenementen) • Voorstel doelen Strategielaaag • Voorstel van expertgroep te behandelen strategische onderwerpen • Decompositie huidige NORA voor wat betreft strategie • Ontwikkelen outline <p>Resultaat: outline van het katern strategie</p>

Fase 3: Uitwerken

Activiteiten:

- Uitwerken voorstellen
- Tekstredactie
- Toetsen voorstellen bij klankbordgroep en stakeholders in het veld
- Organiseren werkconferentie
- Bijstellen tekst aan de hand van consultatie
- Openbare review

Resultaat: Concepttekst katern Strategie en katern begrippenkader

Fase 4: Opleveren

Na het opleveren van de concepttekst worden de katernen overgedragen aan de hoofdredactie van NORA. Eventuele knelpunten zijn geïdentificeerd en eventuele vervolgvactiteiten zijn gepland.

De expertgroep zorgt voor een vertaling in het Engels van de eindproducten.

Resultaat: Definitieve concepttekst katern strategie en Engelse vertaling

WIE MAAKT HET ?

De ontwikkeling van het katern Strategie vindt plaats door een samenwerkingsverband van Kenniscentrum en Forum Standaardisatie. De expertgroep is samengesteld uit onafhankelijke deskundigen en experts met een achtergrond vanuit de overheid, bijvoorbeeld vanuit de Manifestgroep of gemeenten:

- Beleidsdepartementen e-overheid(EZ /BZK)
- Rijk (ROA /IODI)
- Uitvoeringsorganisaties (Manifestgroep)
- Gemeenten
- Provincies
- Waterschappen
- Uitvoeringsorganisaties Rijk (ICTU / GBO)
- Leveranciers (ICT Office)
- Eindgebruikers (VNO, MKB, Consumentenbond)

Het kernteam zorgt voor het schrijven van de stukken. Het kernteam bestaat uit:

- Sander Zwienink (projectleider)
- Erik Saaman (hoofdredacteur NORA)
- Peter Waters
- Tim Berkelaar
- Joris Gresnigt

De overige leden PM.

De expertgroep keurt de tekst goed voordat deze wordt overgedragen aan de redactie en is verantwoordelijk voor het opleveren van het resultaat.

De expertgroep zal daarnaast een klankbordgroep inrichten. De leden van deze groep zijn nader in te vullen.

Het doel van de klankbordgroep is:

- Snel kunnen toetsen van ideeën
- Inbreng nieuwe en originele inzichten
- Inschatten van impact en draagvlak van voorstellen

Voor zowel de expertgroep als de klankbordgroep geldt dat Kenniscentrum en Forum zelf expertise kunnen inzetten. Daarnaast kunnen beiden gebruik maken van externe expertise van binnen cq. buiten de overheid

- Samenwerken met publieke en private partijen, bijvoorbeeld door het organiseren van een klankbord. In het bijzonder zullen wij ICT-dienstverleners en beleidsdepartementen in een adviserende rol betrekken in dit proces

Buiten scope van de expertgroep valt de overall-ontwikkeling van NORA 3.0

	<p>Kenniscentrum richt een hoofdredactie in die zorgt voor het bewaken van de voortgang en de onderlinge samenhang en afstemming tussen de expertgroepen. De hoofdredactie is vertegenwoordigd in de expertgroep. De expertgroep zal de hoofdredactie inlichten over de voortgang van haar werkzaamheden.</p> <p>De expertgroep zal haar doelen, tussen- en eindproducten in ieder geval voorleggen aan Forum, BZK, EZ en Kenniscentrumraad.</p>
<p>'07 '08 '09 '10 '11</p> <p>WANNEER KLAAR ?</p>	<p>Fase 1: januari - februari 2008</p> <p>Fase 2: februari – april 2008</p> <p>Fase 3: april – juni 2008</p> <p>Fase 4: juni 2008</p>
<p>€ / f = ?</p> <p>HOEVEEL TIJD / GELD ?</p>	<p>Beschikbare tijd</p> <p>Sander Zwienink is beschikbaar voor 3 dagen per week. Joris Gresnigt is beschikbaar voor 4 dagen per week.</p> <p>Overige inzet leden expertgroep: PM</p> <p>Beschikbaar budget</p> <p>Het Forum heeft in 2008 ongeveer 400 k euro beschikbaar voor haar bijdrage aan het ontwikkelen van een interoperabiliteitsraamwerk in NORA 3.0. Dit budget is op de eerste plaats bedoeld voor het ontwikkelen van het katern Strategie.</p> <p>Personele kosten voor intern personeel van Bureau Forum Standaardisatie worden niet doorberekend aan dit project</p> <p>Het Forum draagt de kosten van het maken van dit katern. Inzet van expertise vanuit Kenniscentrum wordt niet verrekend.</p>
<p>6 7 8 9 10</p> <p>HOE GOED ?</p>	<p>Het eindresultaat moet een product zijn dat gedragen wordt door de doelgroep. Dit vergt een aantal goede spelregels.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De tekst is duidelijk en helder • De hoofdtekst is geen opsomming van commissies, beleidsnota's • Formuleringen zijn ondubbelzinnig en concreet • De tekst is goed en eenvoudig te vertalen in het Engels • De expertgroep maakt hergebruik van NORA 2.0 en wijkt daar alleen wel overwogen van af.
<p>KRITISCHE SUCCEFACTOREN</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Goede samenwerking Kenniscentrum en Forum - Heldere spelregels voor wat betreft de inpassing van het katern in NORA - Heldere afspraken inzet financiële middelen - Trage inkoopprocedures en beschikbaarheid externe expertise - Krappe tijdsplanning - Inzet met name bestuurders in het proces - Hoge ambities - Te veel afstemming - Voorkomen herhaling van discussie over bestaande onderdelen NORA